

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра прикладной лингвистики

БАО Болань

**СПОСОБЫ ВЫРАЖЕНИЯ
КАТЕГОРИЧНОСТИ/НЕКАТЕГОРИЧНОСТИ МНЕНИЯ
В РУССКОЙ И КИТАЙСКОЙ ПИСЬМЕННОЙ
НАУЧНОЙ КОММУНИКАЦИИ**

Аннотация к магистерской диссертации

Научный руководитель
Т.Н. Савчук
доктор филологических наук,
профессор

Минск, 2025

Аннотация

Структура и объем магистерской диссертации. Диссертация состоит из введения, общей характеристики работы, двух глав, заключения, списка использованной литературы (83 позиции), списка источников эмпирического материала и приложения. Общий объем диссертации 69 с., из которых основной текст занимает 55 с., список использованной литературы – 10 с., список источников эмпирического материала – 3 с., приложение – 3 с.

Ключевые слова: категоричность, некатегоричность, научная коммуникация, научный текст, научный стиль, письменный научный дискурс, аргументация, стилистика, лингвопрагматика.

Объект исследования – языковые способы выражения категоричности/некатегоричности мнения в письменной русско- и китайскоязычной научной коммуникации.

Предмет исследования – лексико-грамматические средства, используемые для выражения категоричности/некатегоричности мнения в научных текстах на русском и китайском языках.

Цель исследования – выявить и описать языковые приемы, используемые в русской и китайской письменной научной коммуникации для выражения категоричности/некатегоричности мнения.

Методы исследования: метод лингвистического описания (наблюдение, обобщение, интерпретация, классификация), сравнительно-сопоставительный анализ, контекстуальный анализ, метод синонимических преобразований.

Полученные результаты и их новизна: впервые определена роль категоричности/некатегоричности в научной коммуникации в связи с аргументативностью научного дискурса; выявлены и систематизированы лексическо-грамматические средства выражения категоричности/некатегоричности в русских и китайских научных текстах; установлены сходные и специфические способы экспликации категоричности/некатегоричности мнения в письменной научной коммуникации на русском и китайском языках.

Достоверность материалов и результатов магистерской диссертации обеспечивается ссылками на цитируемые авторитетные научные источники, качеством анализа самостоятельно отобранного и систематизированного фактического материала: языковые единицы, выражающие категоричность/некатегоричность мнения, были извлечены из 30 статей гуманитарного профиля на русском и китайском языках (15 русских и 15 китайских), опубликованных в рецензируемых научных журналах за 2006–2025 гг.

Область возможного практического применения. Результаты исследования могут найти применение в специальных курсах по морфологии, синтаксису, стилистике научной речи, модальной лингвистике, жанрологии, лингвопрагматике, коммуникативной лингвистике, аргументативной лингвистике, в переводческой практике, в преподавании русского и китайского языков как иностранных.

Анатацыя

Структура і аб'ём магістарскай дысертацыі. Дысертацыя складаецца з уводзінаў, агульнай характарыстыкі работы, дзвюх глаў, заключэння, спісу выкарыстанай літаратуры (83 пазіцыі), спісу крыніц эмпірычнага матэрыялу і дадатку. Агульны аб'ём дысертацыі 69 с., з якіх асноўны тэкст займае 55 с., спіс выкарыстанай літаратуры – 10 с., спіс крыніц эмпірычнага матэрыялу – 3 с., дадатак – 3 с.

Ключавыя словы: катэгарычнасць, некатэгарычнасць, навуковая камунікацыя, навуковы тэкст, навуковы стыль, пісьмовы навуковы дыкурс, аргументацыя, стылістыка, лінгвапрагматыка.

Аб'ект даследавання – моўныя спосабы выражэння катэгарычнасці/некатэгарычнасці меркавання ў пісьмовай руска- і кітайскамоўнай навуковай камунікацыі.

Прадмет даследавання – лексіка-граматычныя сродкі, якія выкарыстоўваюцца для выражэння катэгарычнасці/некатэгарычнасці меркавання ў навуковых тэкстах на рускай і кітайскай мовах.

Мэта даследавання – выявіць і апісаць моўныя прыёмы, якія выкарыстоўваюцца ў рускай і кітайскай пісьмовай навуковай камунікацыі для выказвання катэгарычнасці / некатэгарычнасці меркавання.

Метады даследавання: метады лінгвістычнага апісання (назіранне, абагульненне, інтэрпрэтацыя, класіфікацыя), параўнальна-супастаўляльны аналіз, кантэкстуальны аналіз, метады сінанімічных пераўтварэнняў.

Атрыманыя вынікі і іх навізна: упершыню вызначана роля катэгарычнасці/некатэгарычнасці ў навуковай камунікацыі ў сувязі з аргументатыўнасцю навуковага дыскурсу; выяўлены і сістэматызаваны лексічна-граматычныя сродкі выражэння катэгарычнасці/некатэгарычнасці ў рускіх і кітайскіх навуковых тэкстах; устаноўлены падобныя і спецыфічныя спосабы эксплікацыі катэгарычнасці/некатэгарычнасці меркавання ў пісьмовай навуковай камунікацыі на рускай і кітайскай мовах.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў магістарскай дысертацыі забяспечваецца спасылкамі на цытуемыя аўтарытэтныя навуковыя крыніцы, якасцю аналізу самастойна адабранага і сістэматызаванага фактычнага матэрыялу: моўныя адзінкі, якія рэпрэзентуюць катэгарычнасць / некатэгарычнасць меркавання, былі адабраныя з 30 артыкулаў гуманітарнага профілю на рускай і кітайскай мовах, апублікаваных у рэцэнзуемых навуковых часопісах за 2006–2025 гг.

Галіна магчымага практычнага прымянення. Вынікі даследавання могуць знайсці прымяненне ў спецыяльных курсах па марфалогіі, сінтаксісе, стылістыцы навуковага маўлення, мадальнай лінгвістыцы, жанралогіі, лінгвапрагматыцы, камунікатыўнай лінгвістыцы, аргументатыўнай

лінгвістиці, у перекладчій практиці, у викладанні рускої і китайської
моя як зарубіжних.

摘要

硕士论文的结构和篇幅。论文由引言、论文概述、两章以及结论组成，结论包含参考文献列表（83 处）、实证材料来源列表和附录。论文总篇幅 69 页，其中正文 55 页，参考文献列表 10 页，实证材料来源列表 3 页，附录 3 页。

关键词：范畴性、非范畴性、科学交流、科学文本、科学风格、书面科学论述、论证、文体学、言语语用学。

本研究的对象 – 探讨在俄语和汉语书面科学交流中表达观点的范畴性/非范畴性观点的语言方法。

本研究的主题 – 俄语和汉语科学文本中用于表达观点的范畴性/非范畴性观点的词汇和语法手段。

本研究的目的是 – 识别和描述俄语和汉语书面科学交流中用于表达观点的范畴性/非范畴性观点的语言手段。

研究方法：语言描述方法（观察、概括、解释、分类）、比较分析、语境分析、同义词转换方法。

所得结果及其新颖性：首次确定了范畴性/非范畴性在科学交流中的作用以及与科学话语的论证性的关系；确定并系统化了俄语和汉语科学文本中表达分类性/非分类性的词汇和语法手段；建立了在俄语和汉语书面科学交流中阐述意见范畴性/非范畴性的相似且具体的方法。

硕士论文材料与成果的可靠性：引用了权威科学文献来源，对自主选取并系统整理的事实材料进行了高质量分析：表达观点范畴性/非范畴性的语言单位，提取自 2006 年至 2025 年间在同行评审科学期刊上发表的 30 篇（15 篇俄语，15 篇汉语）人文领域的文章。

可能的实际应用领域。本研究成果可用于形态学、句法学、科学语言文体学、情态语言学、体裁学、言语语用学、交际语言学、论证语言学等专业课程，也可用于翻译实践，以及俄语和汉语作为外语的教学。